

CZERWIEC 2019

Polska 1989-2019

Spółeczeństwo,
gospodarka,
kultura

WARSZAWA

Warszawa, czerwiec 2019 r.

Autorzy: Piotr Arak, Łukasz Czernicki, Adam Czerwiński, Paula Kukołowicz,
Krzysztof Kutwa, Magdalena Maj

Redakcja: Jakub Nowak, Małgorzata Wieteska

Projekt graficzny: Liliana Gałązka

Polski Instytut Ekonomiczny

Al. Jerozolimskie 87

02-001 Warszawa

© Copyright by Polski Instytut Ekonomiczny

Spis treści

Polska 1989-2019. Społeczeństwo, gospodarka, kultura	4
Wybory 1989	5
Przejście demograficzne	6
Transformacja gospodarcza	8
Przemiany społeczne	10
Zarabiamy dwa razy więcej	12
Szturm na studia	14
Nowe wyzwania zdrowotne	16
Kraj w przebudowie	18
Energetyka przyjazna środowisku	20

Polska 1989-2019.

Spółeczeństwo, gospodarka, kultura

„Proszę Państwa, 4 czerwca 1989 roku skończył się w Polsce komunizm” – poinformowała w Dzienniku Telewizyjnym Joanna Szczepkowska, a zdanie to, wypowiedziane przecież w programie będącym głównym ośrodkiem propagandy władz PRL, przeszło do historii. W istocie 30 lat temu, 4 czerwca 1989 r., Polacy po raz pierwszy od momentu wybuchu II wojny światowej poszli do urn z nadzieją, że ich głos rzeczywiście może coś zmienić. I choć wszyscy zdawali sobie sprawę, że wybory nie będą w pełni wolne i demokratyczne, gdyż partie komunistyczne zapewniły sobie podczas obrad Okrągłego Stołu obsadzenie większości miejsc Sejmie, to perspektywa decydowania o obsadzie Parlamentu, a także zademonstrowania władzom PRL niezadowolenia społecznego, sprawiły że do urn poszła rekordowa liczba 62,7 proc. uprawnionych do głosowania (najwyższa frekwencja w historii wyborów parlamentarnych w Polsce).

Wybory w czerwcu 1989 r. zapoczątkowały proces instytucjonalnych przemian ustrojowych w Polsce. Już w sierpniu 1989 r., dzięki koalicji opozycji solidarnościowej z byłymi partiami satelickimi PZPR, utworzono pierwszy niekomunistyczny rząd, który po wprowadzeniu odpowiednich zmian legislacyjnych, doprowadził do przeprowadzenia wolnych wyborów prezydenckich i samorządowych w 1990 r. i wolnych wyborów parlamentarnych w 1991 r.

Ostatnie 30 lat historii Polski to niewątpliwie pasmo sukcesów. Udało nam się zbudować mocną pozycję na arenie międzynarodowej, w 1999 r. przystąpiliśmy do NATO, a w 2004 r. – do Unii Europejskiej. Urynkowienie gospodarki zaowocowało jej nieskrępowanym rozkwitem. Polski PKB wzrósł ponad dwuipółkrotnie, wartość eksportu – prawie czternastokrotnie. Pod względem skuteczności przemian gospodarczych Polska stała się przykładem dla całego regionu. W tym samym czasie struktura naszej gospodarki cały czas ewoluowała, wzorując się na gospodarkach Europy Zachodniej. W porównaniu z sytuacją sprzed trzydziestu lat zarabiamy dwa razy więcej (w wartościach realnych), żyjemy kilka lat dłużej i dużo częściej zdobywamy wyższe wykształcenie. Budujemy mieszkania, drogi szybkiego

ruchu i rozbudowujemy sieci komunikacji miejskiej. Przy okazji, mimo boomu gospodarczego, udało nam się znacznie lepiej zadbać o środowisko, na przykład przez ograniczenie emisji gazów cieplarnianych i zanieczyszczeń powietrza. Oczywiście w omawianym okresie zdarzały się też chwile trudne oraz niewykorzystane szanse. Prywatyzacja w latach 90., choć z pewnością kluczowa dla rozwoju gospodarczego, naraziła państwo na znaczne straty, nie dokonano skutecznej reformy systemu emerytalnego, dopuszczono do powiększenia nierówności społecznych, a zdania ekonomistów co do skuteczności tzw. „planu Balcerowicza” do tej pory są podzielone. Nadal jednak, jak wynika z najnowszych badań Polskiego Instytutu Ekonomicznego, 62 proc. Polaków uważa, że przemiany ustrojowe przyniosły Polsce więcej korzyści niż strat.

Podobnie jak minione 30 lat również przyszłość będzie obfitować w wiele szans i wyzwań. Musimy zmierzyć się z problemami wewnętrznymi, jak niekorzystna sytuacja demograficzna, zwiększenie potrzeb i oczekiwań zdrowotnych Polaków czy narastający dług publiczny. Ponadto, wspólnie z innymi narodami, będziemy musieli stawić czoło problemom, które dotyczą nas wszystkich, jak światowy pokój i bezpieczeństwo czy globalne ocieplenie. Wreszcie, wspólnie z resztą Europejczyków, będziemy musieli zastanowić się nad przyszłą formułą funkcjonowania Unii.

Zapraszamy do lektury opracowanego przez Polski Instytut Ekonomiczny podsumowania przebudowy, której dokonano w trakcie istnienia III Rzeczypospolitej. W opracowaniu porównujemy dwa obrazy Polski, tej dzisiejszej oraz tej sprzed trzydziestu lat, pragnąc z jednej strony pokazać skok rozwojowy, który można było w tym czasie zaobserwować, a z drugiej zachęcić do dyskusji o wyzwaniach czekających na Polaków w przyszłości.

Piotr Arak

Dyrektor Polskiego Instytutu Ekonomicznego

Wybory 1989

Druga połowa lat 80. ubiegłego wieku była dla krajów Bloku Wschodniego okresem pogłębiającego się kryzysu gospodarczego. W Polsce jednym z jego skutków był powrót wolnościowych nastrojów społecznych rozbudzonych podczas wydarzeń Sierpnia '80, a później przytłumionych przez stan wojenny. W efekcie pogarszającej się sytuacji gospodarczej, a w szczególności znacznych podwyżek cen, w 1988 r. przez Polskę przetoczyła się fala strajków, która zaowocowała decyzją władz PRL o podjęciu rozmów z NSZZ „Solidarność”. Efektem tej decyzji były obrady Okrągłego Stołu. Podczas obrad uchwalono m.in. przywrócenie senatu z liczbą 100 senatorów, utworzenie urzędu prezydenta RP oraz kwotowe wybory do Sejmu, w których 65 proc. miejsc miało być zagwarantowane dotychczasowym władzom komunistycznym (299 mandatów), a 35 proc. (161 mandatów) miało być wybranych w wolnych wyborach (podobnie jak 100 miejsc w Senacie). Mandaty przeznaczone dla strony rządowej (299) zostały podzielone na obsadzone w ramach wielomandatowych okręgów wyborczych (264) oraz w ramach listy krajowej (35). W wyborach z listy krajowej można było zgłaszać na dowolną liczbę kandydatów (przez skreślenie nazwisk osób, na które nie chcieli się głosować), a mandat poselski mieli uzyskać ci, którzy przekroczyli próg 50 proc. głosów ważnych.

Wybory parlamentarne przeprowadzone w czerwcu 1989 r. (4 czerwca – I tura, 18 czerwca – II tura) były pierwszymi po II wojnie światowej, w których przynajmniej część kandydatów wybierana była w sposób demokratyczny i zakończyły się niekwestionowanym zwycięstwem NSZZ „Solidarność”, która zdobyła 99 na 100 mandatów senatorskich (jeden zdobyty został przez kandydata niezależnego) oraz wszystkie 161 możliwych do zdobycia mandatów poselskich. Komunistyczne władze zanotowały propagandową klęskę w związku z wyborami w ramach listy krajowej (na której znaleźli się najbardziej prominentni działacze partii komunistycznych). Jedynie 2 spośród 35 kandydatów uzyskało wymagane 50 proc. głosów. Wydaje się, że władze PRL nie spodziewały się takiej porażki, gdyż ordynacja wyborcza nie specyfikowała sposobu obsadzenia mandatów w przypadku uzyskania mniejszej niż 50 proc. liczby głosów

(ostatecznie miejsca te przyznano kandydatom komunistycznym przez stworzenie 33 nowych mandatów w okręgach wyborczych).

Przewaga komunistów w niższej izbie Parlamentu nie trwała długo, gdyż ZSL i SD, dotychczas satelickie partie PZPR, zdecydowały się już w sierpniu zawrzeć koalicję z opozycją solidarnościową. Dzięki temu powołano pierwszy niekomunistyczny rząd, co umożliwiło zmiany w Konstytucji (m.in. zmiana nazwy państwa), przeprowadzenie wolnych wyborów prezydenckich w 1990 r. oraz zapoczątkowanie procesu transformacji z gospodarki centralnie planowanej na gospodarkę wolnorynkową. W 1991 r. Parlament podjął uchwałę o skróceniu swojej kadencji, co umożliwiło przeprowadzenie 27 października 1991 r. pierwszych w pełni wolnych i demokratycznych wyborów parlamentarnych oraz powstanie pierwszego rządu pochodzącego w pełni z demokratycznych wyborów.

62,7%

wyniosła frekwencja w pierwszej turze.

Jest to drugi najwyższy wynik w historii (po wyborach prezydenckich w 1995 r.)

99 na 100

mandatów senatorskich zdobył Komitet Obywatelski „Solidarność”

161 na 161

mandatów poselskich dostępnych w wyborach demokratycznych zdobył Komitet Obywatelski „Solidarność”

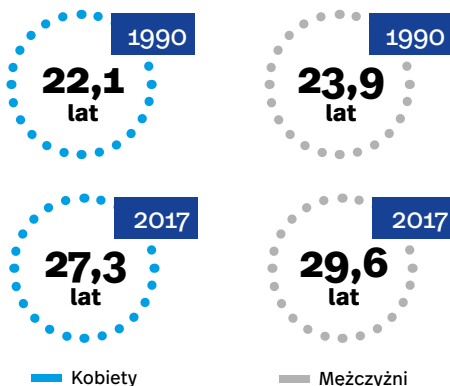
2 na 35

komunistycznych działaczy z tzw. „listy krajowej” zdołało wejść do Sejmu

Przejście demograficzne

Z perspektywy demograficznej 30 lat odpowiada ponad jednemu pokoleniu, co w połączeniu ze specyficzną strukturą wiekową Polski oraz przemianom w modelu rodziny zaowocowało pojawieniem się nowych wyzwań demograficznych. W pierwszej dekadzie obecnego stulecia w wiek podeszły zaczęły wchodzić osoby z tzw. wyżu powojennego, co znacznie zwiększyło udział emerytów w naszym społeczeństwie. Dodatkowo zaobserwowano spadek dzietności. Obecnie sytuacja demograficzna jest stosunkowo stabilna, jednak w perspektywie kolejnych 30 lat może stać się krytyczna, o ile nie będzie odpowiedniej polityki prorodzinnej, migracyjnej i emerytalnej.

Średni wiek zawarcia pierwszego małżeństwa

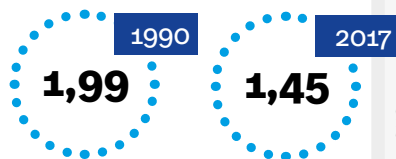
Źródło: GUS, Eurostat

12,2 mln

Osób urodziło się już w wolnej Polsce (od czerwca 1989 do grudnia 2018)

Źródło: GUS

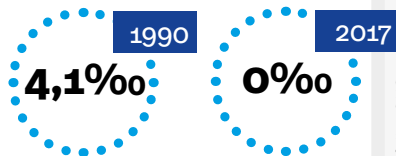
Dzietność

Średnia liczba dzieci urodzonych przez kobietę w trakcie całego życia

Źródło: GUS

Przyrost naturalny

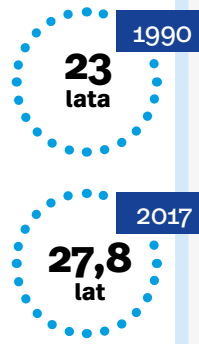

Źródło: GUS

Pierwsze dziecko

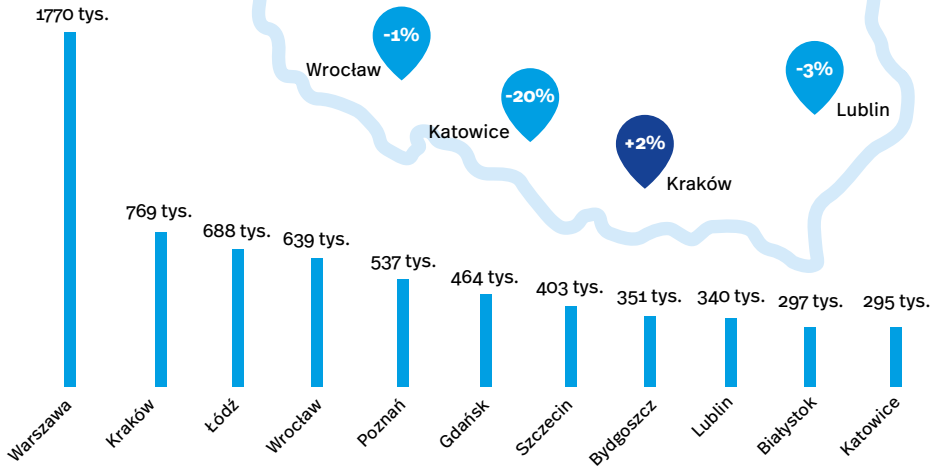
Średni wiek urodzenia pierwszego dziecka

Źródło: GUS

Największe miasta (zmiana 1990 r. do 2018 r.)

Liczba ludności w 2018 r.

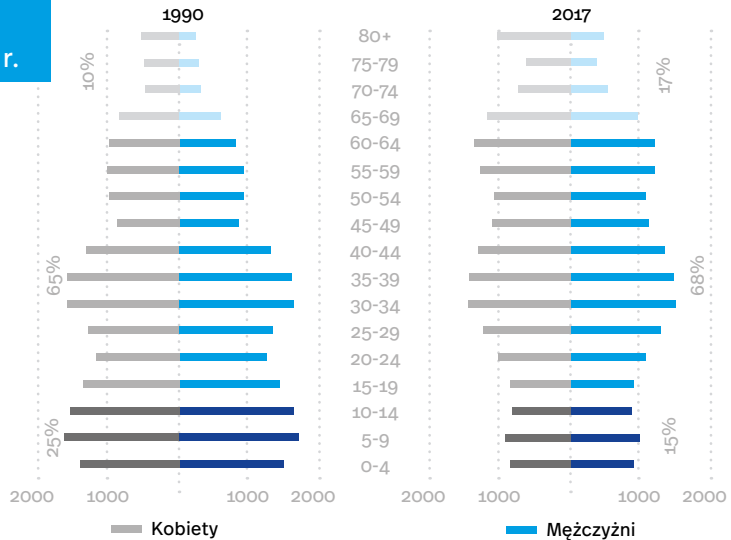
Źródło: GUS

Struktura ludności w 1990 r. i 2017 r.

1990
38 mln

2017
38,4 mln

Liczba ludności

Źródło: GUS

Transformacja gospodarcza

Z gospodarczego punktu widzenia można zaryzykować stwierdzenie, że ostatnie 30 lat to najlepszy czas w historii Rzeczypospolitej. PKB wzrósł dwa i pół razy, a wartość eksportu – prawie czternastokrotnie. Znacząco przemianę uległa struktura zatrudnienia. Jeszcze 30 lat temu w rolnictwie pracował co czwarty Polak, obecnie zaledwie co dziesiąty. Wyraźnie wzrosło znaczenie usług – obecnie w tym sektorze pracuje sześciu na dziesięciu zatrudnionych. Tym samym struktura polskiej gospodarki staje się podobna do państw Europy Zachodniej i Ameryki Północnej.

Wydobycie surowców naturalnych (w mln ton)

	1990	2017
Węgiel kamienny	151	57
Węgiel brunatny	68	63
Ruda miedzi	20	31

Źródło: Geoportal

Wartość eksportu

1990
19
mld USD

2018
262
mld USD

Źródło: GUS

Średnia powierzchnia sklepu

1990
45
m²

2018
105
m²

Źródło: GUS

Produkcja odbiorników telewizyjnych

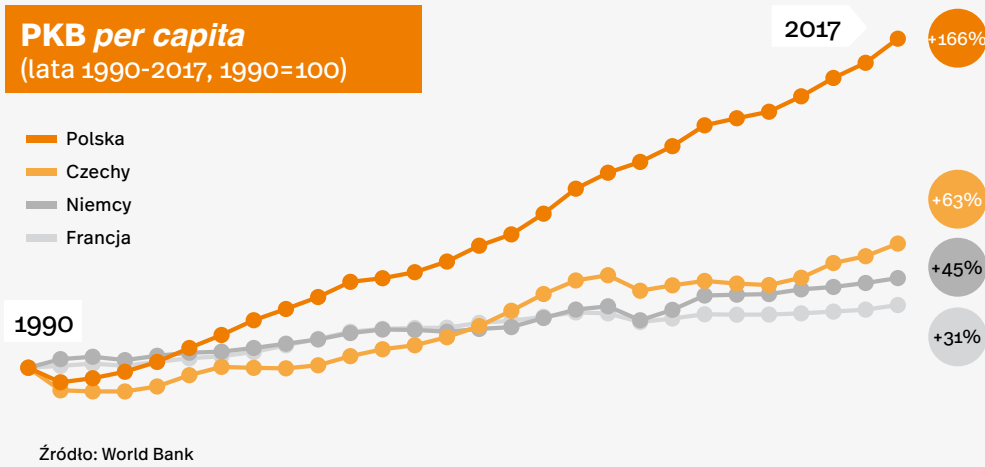
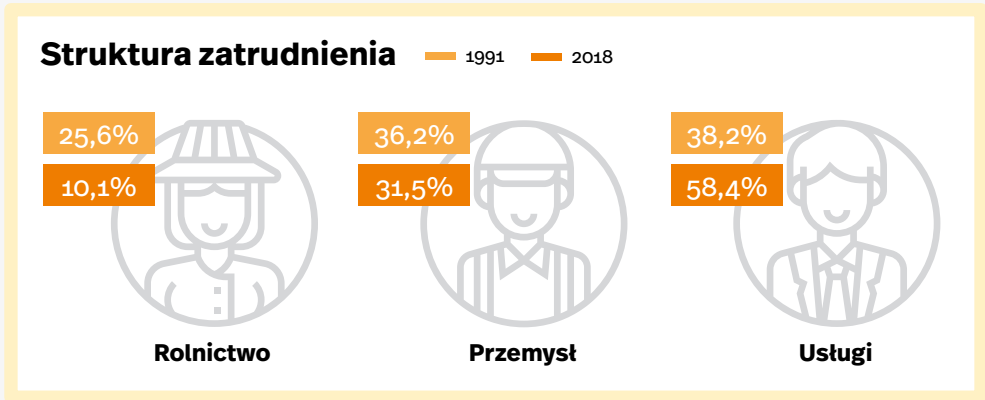

1990
0,7
mln

2018
20,9
mln

Źródło: GUS

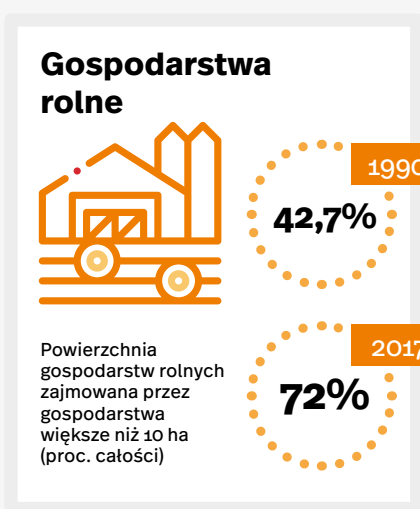

Powierzchnia zasiewów wybranych upraw

	1990	2018
Pszonica	16,0%	22,3%
Żyto	16,3%	8,3%
Pszonżyto	5,3%	11,9%
Ziemniaki	12,9%	2,7%
Rośliny pastewne	16,5%	9,4%

% całkowitej powierzchni zasiewów

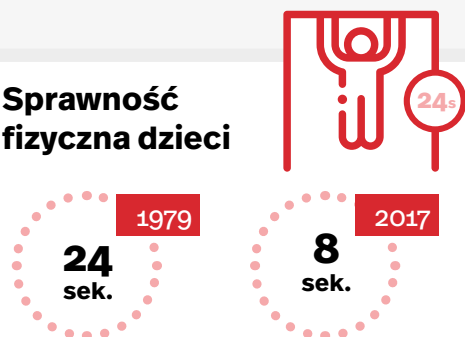
Źródło: GUS

Przemiany społeczne

W latach 1989-2019 polskie społeczeństwo ewoluowało niemal w każdym aspekcie. W tym czasie zmieniła się struktura wydatków gospodarstw domowych, wzrosło zadowolenie Polaków ze stanu własnego zdrowia, znacznie zwiększyła się obecność kobiet w polskim Sejmie oraz zmalał procent Polaków chodzących co tydzień do kościoła. Od końca lat 70. systematycznie obniża się poziom sprawności fizycznej polskiej młodzieży. Z kolei w latach 90. prawdziwą plagą polskiego społeczeństwa stały się kradzieże samochodów, osiągnąwszy w 1999 r. szczytowy poziom 70 tys. rocznie, następnie zaś malejąc do poziomu ok. 10 tys. skradzionych aut rocznie w 2017 r.

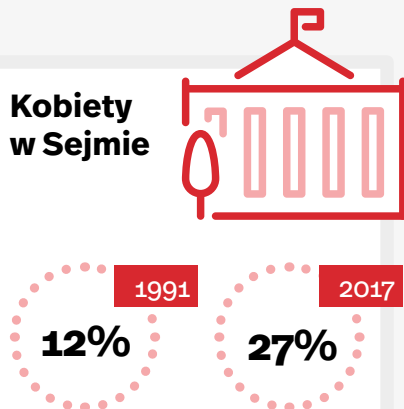
Sprawność fizyczna dzieci

Ile sekund dziecko 10,5-letnie utrzymuje się w zwisie na drążku na ugiętych ramionach

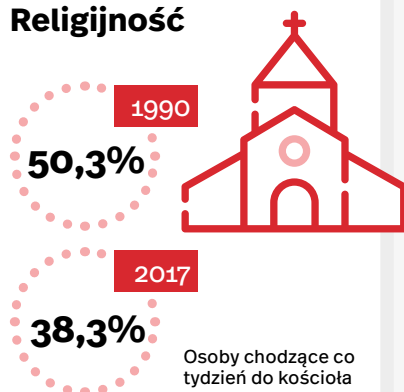
Źródło: AWF

Kobiety w Sejmie

Źródło: PKW

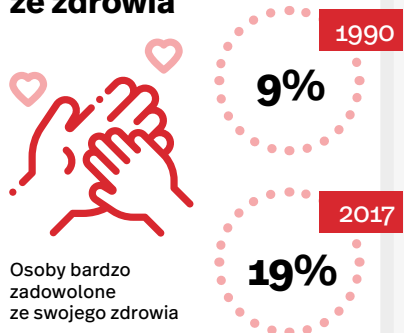
Religijność

Osoby chodzące co tydzień do kościoła

Źródło: ISKK

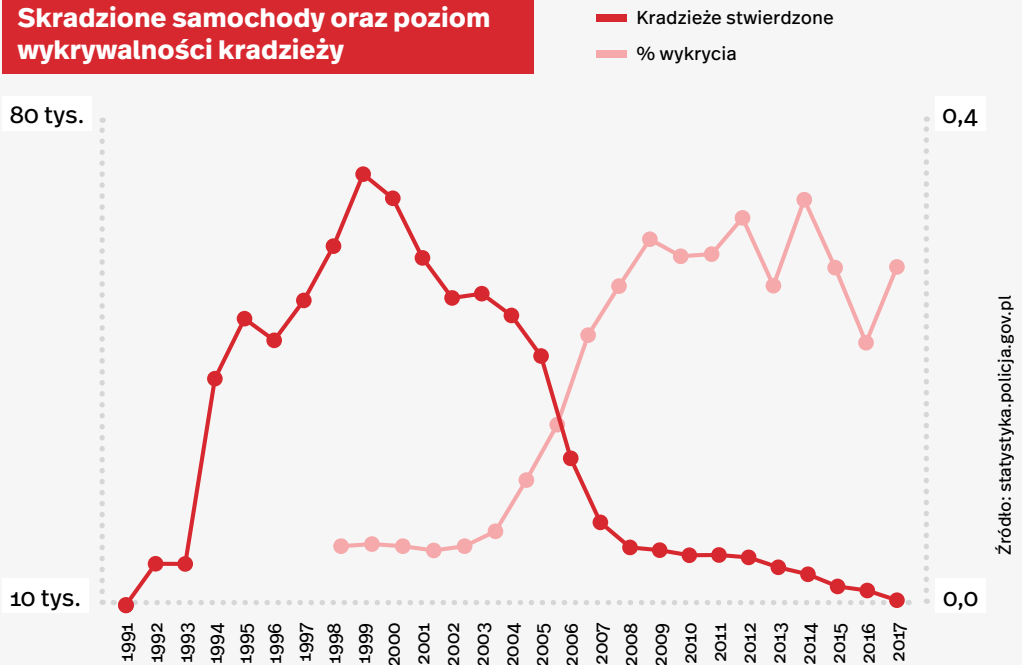
Zadowolenie ze zdrowia

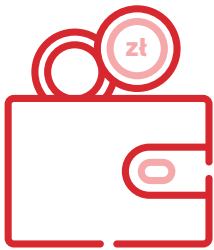
Osoby bardzo zadowolone ze swojego zdrowia

Źródło: PGSS, ESS

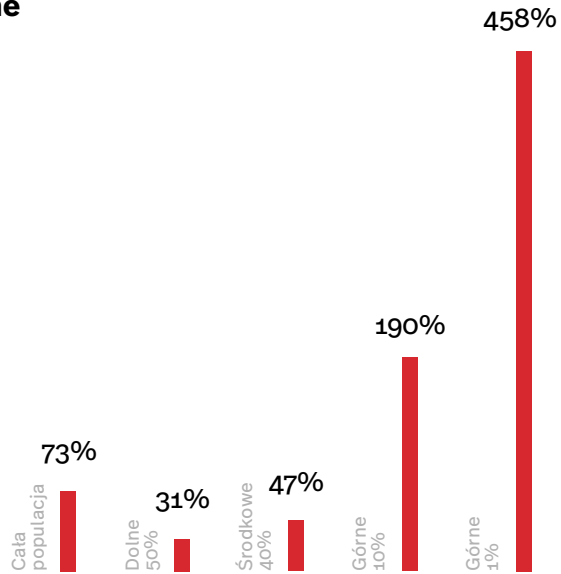
Skradzione samochody oraz poziom wykrywalności kradzieży

Nierówności społeczne (realny wzrost dochodów w latach 1989-2015)

Rozkład dochodu narodowego brutto na osobę dorosłą

Źródło: PIE

Zarabiamy dwa razy więcej

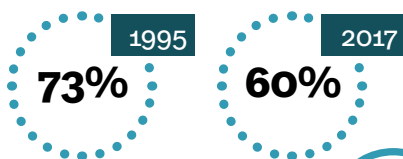
Okres transformacji gospodarczej charakteryzował dynamiczny wzrost zarobków polskich gospodarstw domowych. W 2017 r. ich wartość była prawie dwukrotnie wyższa niż w 1989 r. Równocześnie w początkowym okresie transformacji pojawiły się na szerszą skalę zjawiska nieznane w okresie wcześniejszym – wzrost zadłużenia gospodarstw domowych oraz rosnący zasięg ubóstwa. W okresie 1994-2004 procent gospodarstw domowych żyjących poniżej poziomu relatywnego ubóstwa wzrósł o połowę (z 13,5 proc. do 20,3 proc.). Jednak od 2005 r. widoczny jest stopniowy spadek wartości tego wskaźnika, który obecnie kształtuje się na poziomie zbliżonym do tego z połowy lat 90.

Relatywna granica ubóstwa

(1994-2017)

Wysokość przeciętnej emerytury

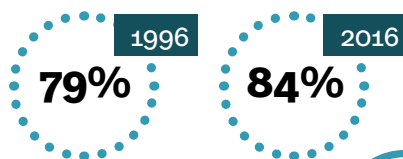

Relacja przeciętnej miesięcznej emerytury brutto do przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia

Źródło: GUS

Wynagrodzenia kobiet

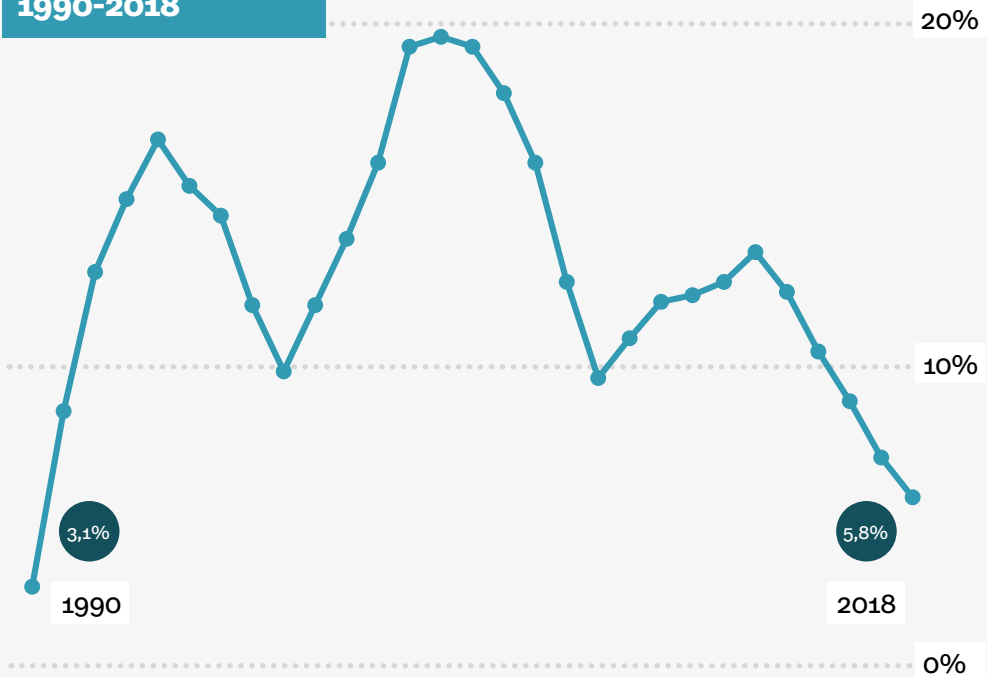

Relacja przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto kobiet względem wynagrodzenia mężczyzn

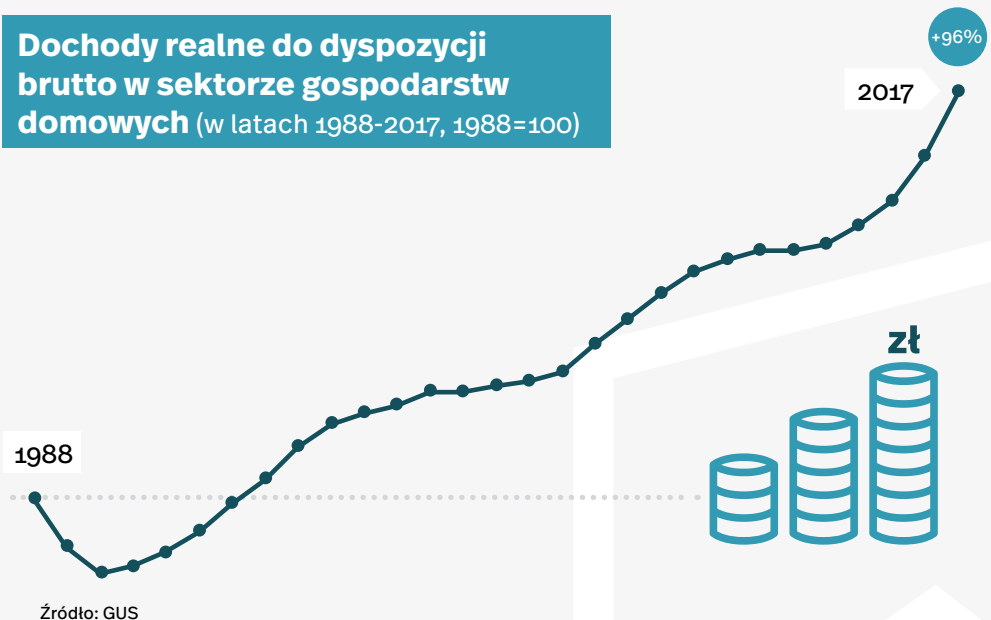
Źródło: GUS

Stopa bezrobocia 1990-2018

Źródło: GUS

Dochody realne do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych (w latach 1988-2017, 1988=100)

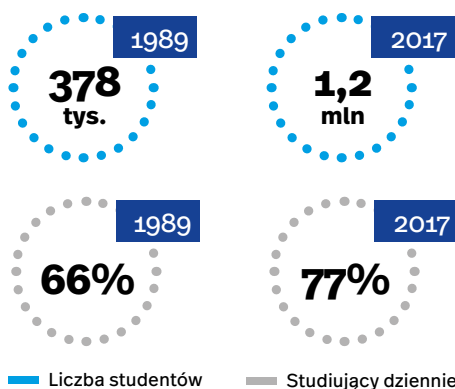
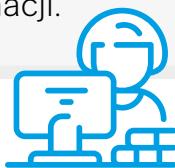

Źródło: GUS

Szturm na studia

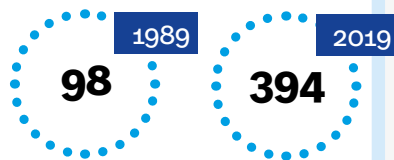
Polskie społeczeństwo po 1989 r. wiązało nadzieje na poprawę sytuacji zawodowej ze zdobyciem wyższego wykształcenia. Na początku lat 90. wyższym wykształceniem legitymowało się niespełna 7 proc. ludności, a dziś co 4 mieszkańiec Polski. Jednocześnie w uczelniach, których liczba znacząco wzrosła, zwłaszcza w latach 90., kształcą się więcej studentów, również tych zza granicy. Szkoły wyższe stały się bardziej jednolite pod względem płci – wśród przyznanych doktoratów ponad połowa została wręczona kobietom, oznacza to wzrost o ponad 20 pkt. proc. w porównaniu z początkami transformacji.

Liczba studentów i odsetek studiujących dziennie

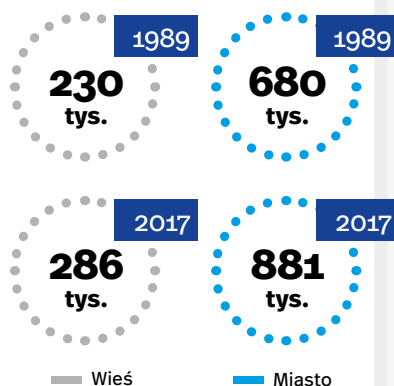
Źródło: GUS

Liczba uczelni wyższych

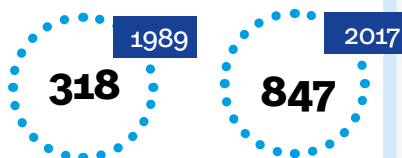
Źródło: GUS, World Higher Education Database

Liczba miejsc w przedszkolach

Źródło: GUS

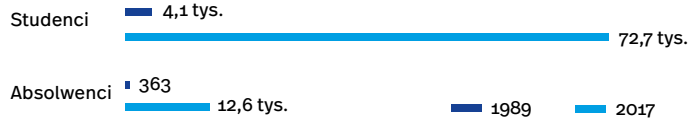
Przedszkola

Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego na 1000 dzieci w wieku 3-5 lat

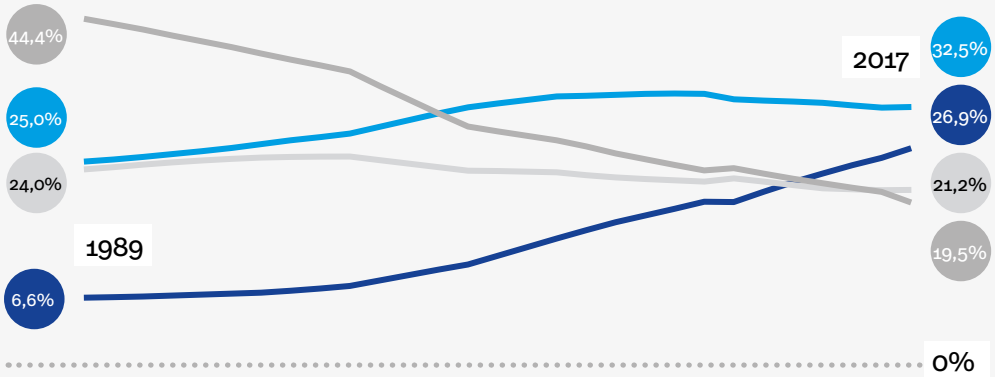
Źródło: GUS

Cudzoziemcy studiujący w Polsce

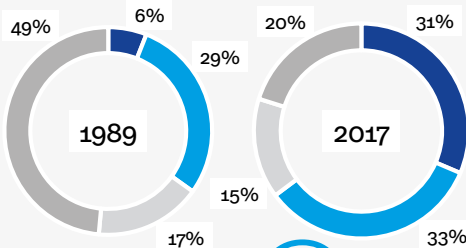
Źródło: GUS

Dynamika poziomu wykształcenia po 1989 r.

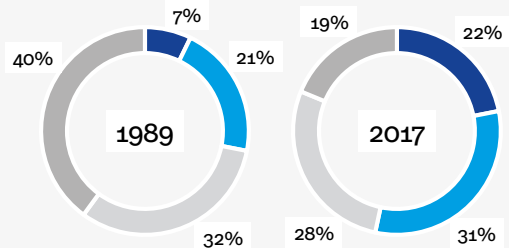

Źródło: GUS

Wykształcenie Polek

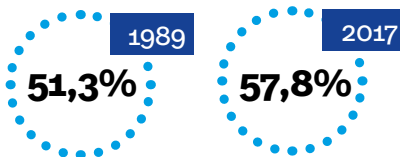

Wykształcenie Polaków

Źródło: GUS

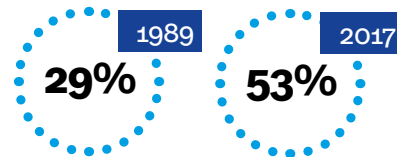
Kobiety na studiach

Udział kobiet wśród studentów

Źródło: GUS

Kobiety z doktoratem

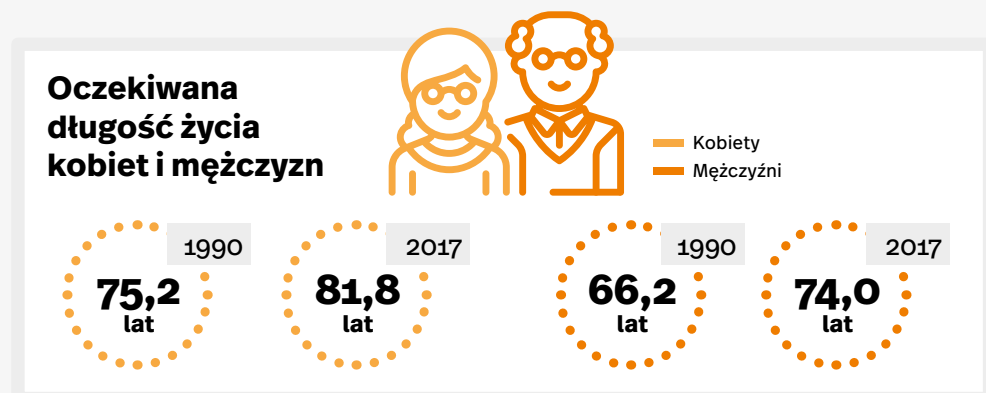

Procent stopni doktorskich przyznanych kobietom w danym roku

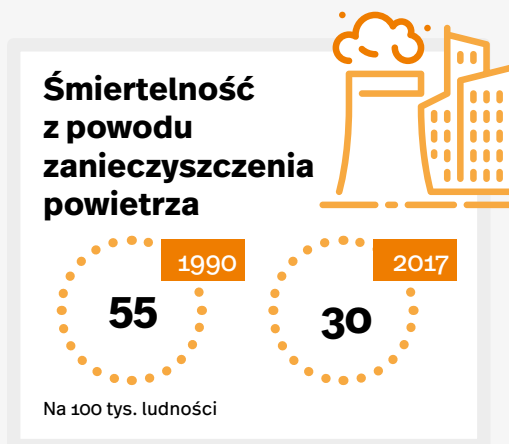
Źródło: GUS

Nowe wyzwania zdrowotne

Szeroko rozumiany poziom zdrowia Polaków wyraźnie wzrósł w ostatnim trzystoletciu. Obecnie średnio Polka żyje o prawie sześć, a Polak o prawie osiem lat dłużej niż w 1990 r. Przemyiany te zawdzięczamy poprawie jakości systemu ochrony zdrowia, promocji zdrowego trybu życia, a także ogólnościatowemu postępowi wiedzy medycznej. Za pomocą nowoczesnego sprzętu medycznego, nowoczesnych terapii, lepszej edukacji lekarzy oraz wprowadzaniu międzynarodowych standardów udało się poprawić sytuację praktycznie we wszystkich dziedzinach medycyny. Jednak w niedalekiej przyszłości polski system czekają nowe wyzwania, jak epidemia otyłości, starzenie społeczeństwa czy zwiększone obciążenie chorobami onkologicznymi.

Źródło: PZH, IGiCHP

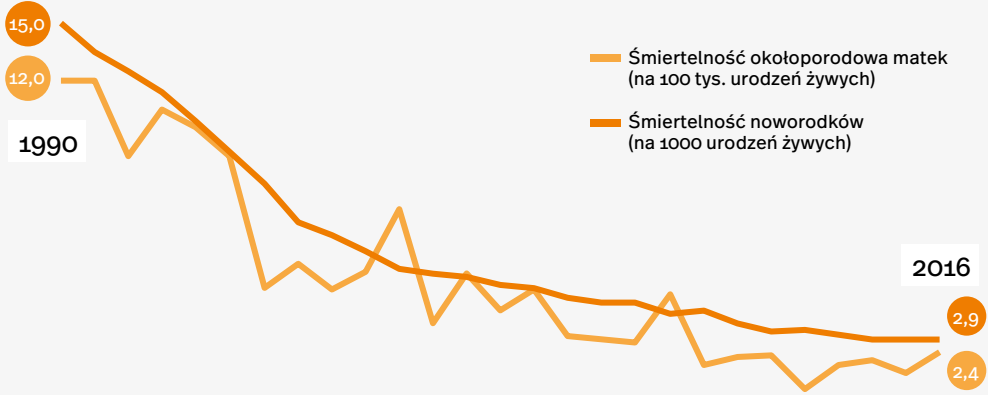

Źródło: IHME

Umieralność noworodków oraz śmiertelność okołoporodowa matek

16

Źródło: OECD

Styl życia

↑ 15 proc.
23 proc.

Ilu Polaków jest otyłych?

↓ 50 proc.
24 proc.

Ilu Polaków pali papierosy?

↑ 6,52 l
9,45 l

Ile czystego alkoholu rocznie pije Polak?

— 1990

— 2017

Źródło: WHO, GUS, Kantar Public, PARPA

Główne przyczyny zgonów

	1990	2016
Choroby układu krążenia	53%	42%
Nowotwory	19%	28%
Wypadki, urazy, zatrucia	7%	5%
Pozostałe	21%	25%

Źródło: GUS

Zasoby w ochronie zdrowia

2,4 lekarzy

przypada w Polsce na tysiąc mieszkańców (2016); jest to najniższa wartość w całej Unii Europejskiej

5,2 pielęgniarek

przypada w Polsce na tysiąc mieszkańców (2016); jest to czwarta najniższa wartość w Unii Europejskiej

6,7% PKB

wyduje się w Polsce na ochronę zdrowia (2017). Jedynie cztery kraje w Unii wydają mniejszy procent PKB na ochronę zdrowia; około 70% tej kwoty stanowią wydatki publiczne, a około 30% wydatki prywatne

Źródło: OECD

Kraj w przebudowie

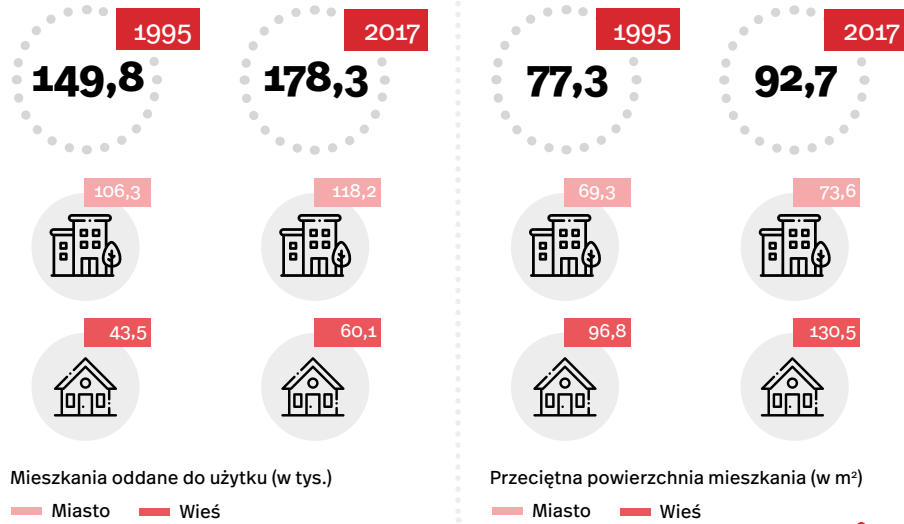
W ostatnich 30 latach sieć komunikacyjna w Polsce została znacząco rozbudowana. Jest więcej zelektryfikowanych linii kolejowych, dróg lepszej jakości czy samolotów pasażerskich. Porty morskie przeładowują znacznie więcej towarów, a z większej liczby placówek pocztowych czerpią korzyści społeczeństwo i gospodarka. Dynamiczny rozwój infrastruktury byłby niemożliwy bez miliardowych nakładów euro środków unijnych, które napłynęły po przystąpieniu Polski do struktur UE. Jednocześnie od 1989 r. nie tylko wzrosła liczba dostępnych mieszkań, ale także ich powierzchnia użytkowa, co jest szczególnie widoczne na wsiach. Poprawił się także komfort życia mieszkańców – domy są lepiej wyposażone (w instalacje sanitarne i media).

Sieć komunikacyjna

	1989	2017
Eksplloatowane linie kolejowe zelektryfikowane	11 016	11 854
Drogi publiczne o twardej nawierzchni (w tys. km), w tym :	159	300
ulepszonej, (w tys. km), w tym	139	277
ekspresowe (w tys. km)	-	1,77
autostrady (w tys. km)	-	1,64
Liczba samolotów PLL LOT (2019)	46	81
Liczba statków pasażerskich	1	29
Przeładunek w morskich portach handlowych (w mln ton)	480,4	780,8
Rurociągi magistralne do przetłaczania ropy naftowej i produktów naftowych (w km)	2 023	2 483
Placówki pocztowe	8 273	21 892

Mieszkania oddane do użytku

Źródło: GUS

Zasoby mieszkaniowe

	1989	2017
Liczba mieszkań (w tys.)	7 183,3	9 740,0
	3 715,4	4 700,0
Powierzchnia użytkowa mieszkań (w tys. m ²)	388 404	628 920
	258 787	439 638
Liczba izb w mieszkaniu	3,3	3,6
	3,6	4,4
Powierzchnia użytkowa (w m ² na 1 mieszkanie)	54,1	64,6
	69,7	93,5
Powierzchnia użytkowa (w m ² na 1 osobę)	17,1	27,2
	17,9	28,7
Liczba osób na 1 mieszkanie	3,2	2,4
	3,9	3,3

— Miasto — Wieś

Źródło: GUS

Mieszkania wyposażone w instalacje (w %)

	1989	2017
Wodociąg	95	99,1
	64,3	92,2
Ustęp	85,2	97,3
	46,5	86,4
Łazienka	82,7	95,6
	51,4	82,8
Gaz z sieci	71,1	71,8
	5,6	21,9
Centralne ogrzewanie	73,3	87,5
	40,3	71,6

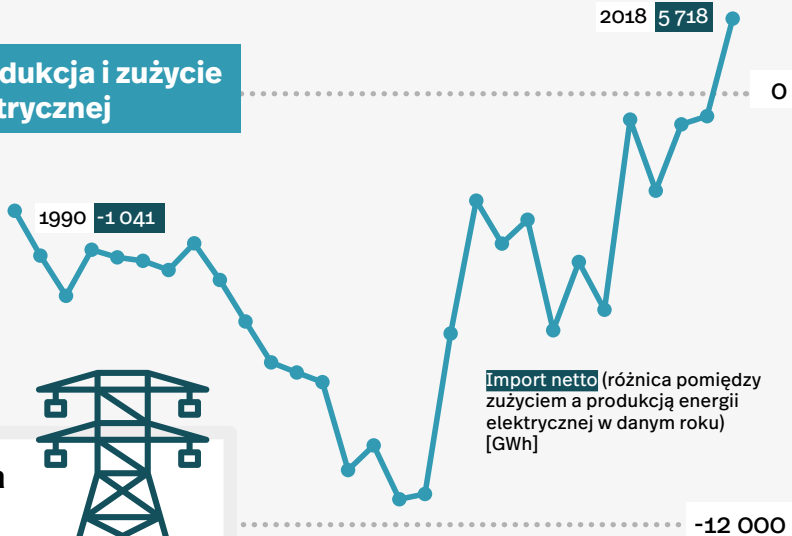
— Miasto — Wieś

Źródło: GUS

Energetyka przyjazna środowisku

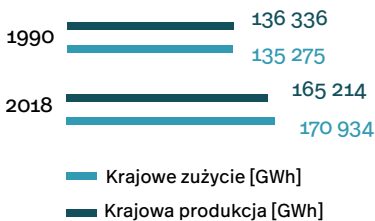
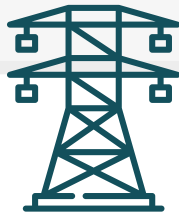
Sektor energetyczny w Polsce uległ znaczącym przemianom polegającym m.in. na decentralizacji, demonopolizacji i prywatyzacji. Konkurencyjny rynek energii miał wpłynąć pozytywnie na ceny i jakość świadczonych usług. Przez ostatnie 30 lat rynek energetyczny mierzył się ze wzrostem zapotrzebowania na energię elektryczną. W minionym roku rekordową wartość osiągnął import netto energii elektrycznej. W polskim miksie energetycznym pojawiły się nowe źródła OZE i gazowe. Coraz większą rolę odgrywa ochrona środowiska. Polska poczyniła znaczne postępy w ograniczaniu większości emisji. Polepszyła się również gospodarka odpadami, zwłaszcza przemysłowymi.

Krajowa produkcja i zużycie energii elektrycznej

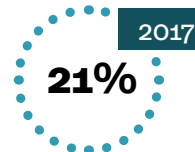
Źródło: PSE/GUS

Produkcja i zużycie prądu

Źródło: PSE/GUS

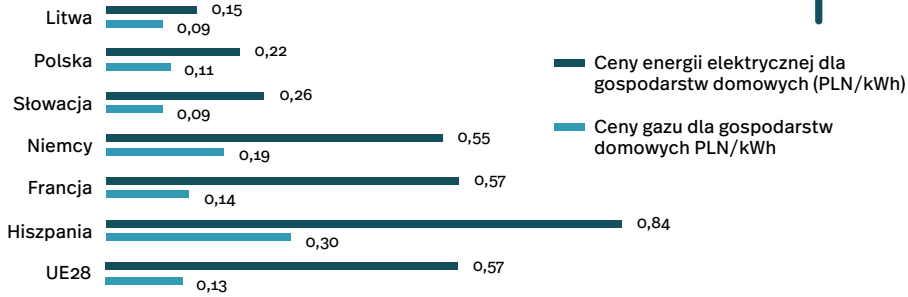
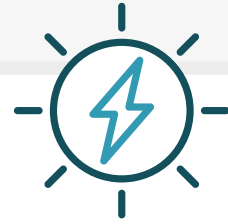
Odpady

Spadek ilości wytworzonych odpadów w stosunku do 1990 r. w Polsce (z wyłączeniem odpadów komunalnych)

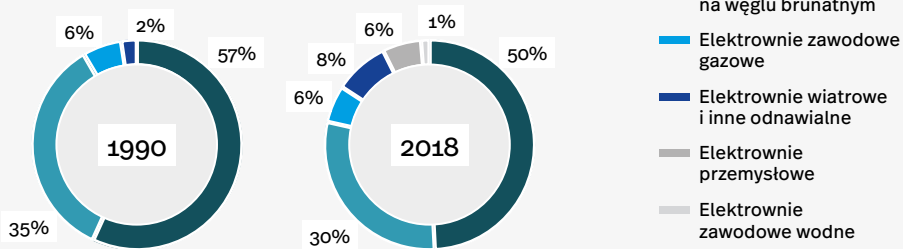
Źródło: GUS

Ceny energii elektrycznej i gazu dla gospodarstw domowych w Polsce i krajach UE

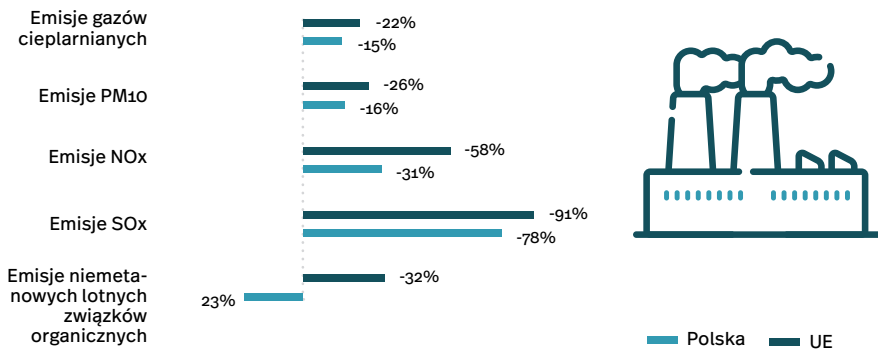
Źródło: Eurostat

Struktura wytwarzania energii elektrycznej

Źródło: PSE

Emisje gazów cieplarnianych i zanieczyszczeń w odniesieniu do roku bazowego 1990 w Polsce i UE

Źródło: Eurostat

6 prezydentów

6 osób sprawowało w III Rzeczypospolitej funkcję prezydenta

16 premierów

16 osób sprawowało w III Rzeczypospolitej funkcję premiera

68,2 proc.

wyniosła frekwencja w II turze wyborów prezydenckich w 1995 r. i do tej pory była to najwyższa frekwencja wyborcza w III Rzeczypospolitej. Najniższą frekwencją wyborczą (20,9 proc.) cechowały się wybory do Parlamentu Europejskiego w 2004 r.

166 proc.

wzrosło realne PKB *per capita* w latach 1990-2017

14-krotnie

wzrosła wartość eksportu w latach 1990-2018

1,6 proc.

wyniosła inflacja w Polsce w 2018 r. W 1990 r., podczas szczytu tzw. okresu hiperinflacji wartość tego wskaźnika wyniosła 586 proc.

51 proc. PKB

wyniósł dług publiczny Polski w 2018 r. Rekordową wartość (92 proc. PKB) dług publiczny osiągnął w 1990 r. Najniższe zadłużenie w ciągu ostatnich 30 lat (37 proc. PKB) notowano w latach 2000 i 2001.

24,3 proc.

dochodu wydawały na żywność i napoje bezalkoholowe polskie gospodarstwa domowe w 2017 r. W 1995 r. było to 40,9 proc.

35,6 proc. PKB

wynosiło zadłużenie gospodarstw domowych w 2018 r., w 1995 r. wartość ta była równa 2,3 proc. PKB.

16,4 mln

osób w Polsce pracowało w 2017 r. W 1995 r. było to 14,8 mln.

Polski Instytut Ekonomiczny

Polski Instytut Ekonomiczny to publiczny *think tank* gospodarczy, którego historia sięga 1928 roku. Obszary badawcze Polskiego Instytutu Ekonomicznego to przede wszystkim handel zagraniczny, makroekonomia, energetyka i gospodarka cyfrowa oraz analizy strategiczne dotyczące kluczowych obszarów życia społecznego i publicznego Polski. Instytut zajmuje się dostarczaniem analiz i ekspertyz do realizacji Strategii na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju, a także popularyzacją polskich badań naukowych z zakresu nauk ekonomicznych i społecznych w kraju oraz za granicą.